

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIV

Reus Diuenje 25 de Juny de 1899

Núm. 3 299

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, llogografia Mallofré, carrer Junquera, 8.
No s' retornan los originals encara que no s' publicuin.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes Ptas. 1
n provincias trimestre 3
Extranjer y Ultramar 7
Anuncis, a preus convencionals.

Exposició de Bellas Arts

III

Lo distingit literat y pintor Santiago Rusiñol es, com en Regoyos, un dels artistes que, ab tot y presentarse á gran altura, no han obtingut premi sas obras y s' ha ocupat d' ellas la crítica lleugerament, sens dupte per los mateixos motius que ja vaig fer notar en lo meu darrer article, parlant del judici que han meregut los cuadros d' en Regoyos. Quatre n' te en Rusiñol; lo de més valua es un retrato d' home. Es una obra mestra, y en la seva classe de las mellors que hi ha á la Exposició. Sense volguer dir que careixi de la personalitat de Rusiñol, en la obra de que parlo s' nota quelcom de la especial manera dels retratos del genial Greco.

Amor vensut, de Cecili Plá, es ignocentíssim per firmarlo qui, com ell, es aquí considerat com á mestre. Vol ser simbólich y solsament es atalegador. Com pinta 'l senyor Plá, no s' executa la pintura d' ideas; si vel conseguirho, te d' oblidar totalment lo color acromat y 'l dibuix mesquí, y cuyderse de la intenció, pensar molt, buscant, més que 'l cos, l'ànima de lo que vulga representar com á símbol d' ideas, y tenir en compte que la filosofia en l' art no es bonica.

Ménéndez Pidal forma entre 'ls artistes serios que avansen per bon camí. Sos cuadros, per la sobrietat de factura y color, recordan el gran Velázquez, sense que sian una imitació; pero també n' presenta alguns que no recordan Velázquez ni semblan del que 'ls firma.

Sorolla, 'l mestre de la escola valencians, presenta dos obras notables: *Menjant en la terra* y *Cusint la vela* aón dignes de sa firma. No aixis las demás que exposa, que no estan de molt á l' altura que Sorolla sol collocarse. Lo que si mostra en totes ellas, es la gran facilitat d' execució, l' extens coneixement de la técnica, que es lo característich de la personalitat de Sorolla, y lo que al meu entendre devegadas lo perjudica. Segor de dominar l' ofici, refiet de la practica, treballa sense lluytar y, per lo tant, se veu més al pintor que al artista; se veu més lo procediment, que la idea y 'l propósit que la idea inspira.

Temps há que Sorolla sembla haverse fixat en la manera de fer; no mostra buscar nous viaranys, y en lo camí del Art aturarse es regular.

Inspirat en una aventura del *Don Quijote*, presenta 'l genial Moreno Carbonero un cuadro en que, com en altres, s' hi veu molta habilitat per ferse admirar de las multituds que jutjan las obras per lo renom de las firmas.

Temps endarrers, quan los cuadros d' historia feyan furor, Moreno Carbonero pintá teles grans d' assumptos trágichs rubiertas de convencionals efectes propis de decoracions teatrals. Avuy fa cuadros alegres d' assumpto y color, pintats cuidadosament ab pulcritud del que broda. Tant ahir com avuy, Moreno Carbonero, ab todas las sevas grans qualitats, resulta un pintor efectista propi per afalagar los gustos del públich faltat de criteri artístich.

Son molts los paisatjes que hi ha en aquesta exposició, y pochos serian si 'l Jurat d' admissió hagués complert degudament sa missió. S' han admés y premiat paisatjes tant dolents, pero tant, que ni val la pena d' ocupársen.

No per falta de rivalitat, sino per verdader mérit entre 'ls d' aquest género, ressaltan los cuadros del jove pintor Joaquím Mir. Tant be 's presenta, que 'ls senyors del Jurat no han pogut menos de conferirli una primera segona medalla: de sobras la mereix.

Indiscutiblement en Mir es avuy un dels paisatjistas catalans que mes honran la terra y del que s' poden esperar grans avensos. Y no dupte si dirho, puig en los seus cuadros s' hi veu un estil personal, íntim, un temperament enérgich que pinta ab la força del convensut, del fine sab ahont va, y arriba lloytant notablement y no s' atura.

En cada una de sas obras mostra francament l' esfors que ha hagut de fer, y, no com alguns mestres,

los medis ingeniosos per conseguir seus esfors lo fi desitjat. Per aixó cada quadro de Mir te lo que podríam dir distinta fesomia y ànima, ab tot y ser germans com fills del mateix pare. No s' confonen, perque no's veu en ells l' amanerament que forma la personalitat de molts pintors coneguts. Castre obras buscant en cada una d' ellas diferenta impressió. «La catedral dels pobres» es un atrevit estudi de la realitat, un desitj de retratar la pobresa que s' fá més llastimosa al véurela entre las riquesas de la ciutat.

Posa en primer terme, á la ombra, entre las pedres que serveixen pera construir una catedral, presentada al fons, un aplec de mendicants embrutits y deformats per la miseria. Aquella catadral, obra superba, daurada per sol, mes que l' immortalitat d' una religió, pareix representar la riquesa y la vanitat humanas; suposa que 'ls cristians tenen fé y esperansa, pero oblidan la caritat per Jesucrist tan recomanada.

«L' hort de la hermita», es un serio estudi del paisatge de nostre terra, y lo mellor que ha portat en Mir. S' hi sent la flayre del camp, la calor del so y benestar de la ombra, puig tots aquestos contrastos, formen la impressió del cuadro que, á més d' aixó, te la solidat de la realitat.

L' «Estany» es una nota de cap al-tart, ben sentida pero no tan completa com «L' hort de la hermita».

Y en «Estumacions del dematí», mostra clarament lo que he dit, que no está amanerat per cap género ni tendencia. En los descritos cuadros, tot es llum y forsa; en aquest, penombra y feblesa, poesia en lloch de realitat. Difumit per la boyra del matí naixent, s' ovira una clotada: montanyas al fons plenas de verdor, y entre la arbreda confosament una ermita, y més lluny alguns masos, y en primer terme la silueta trista dels xiprés. Y no obstant aquesta gran diferencia, conserva nostre pintor en aquest quadro distingida personalitat.

Artistas de tan bonas condicions no n' hi ha gayres. De Mir se poden esperar grans avensos, y aixó que ja ha arribat lluy.

Vint cuadros, entre paisatjes y marinas, presenta Jaume Morera, y, segons consta en lo catálech, han estat pintats en diferents terrers y comarocs. Será aixís, pero no ho sembla, perque en ells casi no s' nota la desigualtat de color y carácter peculiar á cada terra. No son aquellas naturals en un pintor que visita y pinta reproduhint la impressió que li fan sentir los cambis de punts de vista, l' estat de la naturalesa, la influencia del clima. No pot ferho en Morera encara que s' esfors: ahont va l' acompanya sempre 'l viu recort, la fé que te en los preceptes y manera de pintar de son mestre D. Carles Haes.

Llastima que en Morera en los cuadros de qu' perlo no s' resolgui á ser quelcom més que un assimilador d' una escola que ha passat, y no prengui de sí mateix lo que li sobra, enlloch de enmanllevarlo á altres, en perjudici de la propia personalitat artística, que, per altra part, te verdader relleu.

HORTENSÍ GÜELL.

Madrid, Juny 99.

CRÓNICA

Ahir disfrutarem de un dia esplendit: tot serho per quin motiu nostra ciutat quedá se pot be dir deserta, ja que casi tots los vehins se trasladaren al camp á disfrutar la festa de S. Joan.

«Los diputats per Catalunya venim á fer política espanyola y no catalana.»

«La salvació de Catalunya está en que siga cada dia més espanyola.»

Si 'ls extractes telegráfichs son exactes, aixó ho han dit dos diputats catalans: en Sedó y en Gacurilla.

Ho han dit incidentalment, sense explicar la seva idea, pero ho han dit, y avuy, precisament quan casi tots los catalans n' están típs y desenganyats de la política espanyola, quan ja tothom s' ha convensut de que aquesta política no pot ocasionar sino desastres.

Catalunya n' está fias al esp de tant de la política espanyola: la política de la falta de govern, dels des-

gavells en la administració, de la corrupció y la venalitat; la política que fa barcos que no navegan y exércits que no lluytan y empleats que roban pero no administran, que vén per un grapat d' or las engrunas de son imperi colonial com ja avans havia sacrificat aquest imperi al estúpit orgull de dominarlo, de posarlo incondicionalment als peus de las caifas d' afamats que rondan las tertulias de la Cort. Massa que ho hem vist tot lo que pot donar de sí aqueixa política.

La salvació de Catalunya está en que siga cada dia més catalana, y la Espanya en que abandoni cada dia més aqueixas tradicions políticas espanyolas que l' han dnta el trist estat d' avuy.

«Cada dia menos espanyola» hauria d' esser lo lema de unas Cortes veritablement regeneradoras; cada dia més apartats d' aqueix tipo d' Estat eternament decrepit, que es la riota d' uropa; cada dia mes aproximats á la manera de ser y de proceder propis de las naciones civilizadas.

Es aixó lo que han de fer los diputats catalans: ensenyar als espanyols del parlamentarisme de pensar y d' obrar com se pensa, y obra á Europa, com se pensa y obra en las avanzadas que Europa te dintre d' Espanya, Catalunya, per exemple.

Lo dia 13 de Julio pròxim recalará en lo port de Barcelona la escuadra francesa del Mediterrani.

A Vilanova y Geltrú se tracta de celebrar un «meeting» y manifestació de protesta contra 'ls pressupostos.

La Cambra de Comers y las casas exportadoras de vins de la vinya capitel dirigiren telegramas al govern demanant també la supresió del impost sobre 'l alcohol.

L' Administració d' Hisenda d' aquesta província rebé ans d'ahir la remesa dels recibos de las contribucions é impostos que han de servir para 'l cobre de las mateizas en lo pròxim any económic.

Las societats cinegéticas de la provincia han designat al senyor marqués de Vistabella pera que las representi en la Asamblea de la Associació de cassadors d' Espanya, que se celebrará á Madrid lo 26 del actual.

Círcol Artístich Catalá

Se convoca als senyors socis á la reunió general que tindrà lloch lo dijous pròxim, dia 29, de tres á quatre de la tarde, pera proceder á la elecció dels que deurán desempenyar los càrrechs que resultan vacents en aquesta Junta de Govern, consistentes en tres Secretaris, segon, tercer y quart, dos Vocals y un Vice-President.

Lo que s' fá publich pera general coneixement.
Reus, Juny 22 de 1899.—P. A. de la J. D.—Lo Secretari.

Secció religiosa

Sant d' avuy.—Sant Guillelm.

CULTS RELIGIOSOS

Parroquia de Sant Joan Batista (Providencia).
Avuy diuenje á las vuyt tindrán la Comunió general las joves Teresianas y á las sis de la tarde després del Rosari, ab exposició de S. D. M. se cantarà 'l Trisagí y seguirán los demás piadosos exercicis de reglament.

Sant de demá.—Sant Joan y Sant Pau.

Diversions públicas

Pabelló Artístich

SITUAT EN LA PLASSA DELS QUARTELS

Estreco del incomorable y maravellós espectacle titulat VISIONS ARTÍSTICAS.

Succés sorprendente.—Gran novelat.—Aparicions y desaparicions misteriosas.

La Cinematógrafo Lumière ó la fotografis animada.

Sorprendents y variadas sessions de 7 á 9 de la nit.

Apeser dels grandíssims gastos que origina aquest non espectacle lo preu d' entrada será lo mateix:

15 céntims.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

Llibre important CARTILLA RÚSTICA

PREUS DELS PLANTADORS

DE

Vinyas Americanas

Aquest llibre, conforme lo seu nom indica, es de gran interès actualment a tots los pagesos y propietaris de vinyas, tota vegada que en ell á més de donar-se compte dels importants temas que foren objecte de discussió en lo congrés que se celebrá en Sant Sadurn de Noya, s'hi troban explicadas ab claretat, totas aquellas operacions y cuydadas que indispensablement requereix lo cultiu del nou cep americá, entre altres: multiplicació y plantació de la nova vinya; emplet; poda, y alseda dels ceps y manera de cuydarlos; verdader modo de empampolar y de abonary femar las vinyas, etc.; etc.; seguit d'altres no menos importants datos molt dignes de tenirse en compte sobre la manera de conduhir la verema; modo d'obtenir bons vins negres, blancs y rosats, y cuydadas de que deuen ser objecte los cellers; s'gons instruccions que al objecte donan los més práctichs é inteligents viticultors d'Espanya y Fransa; tot ab lo fi d'obtenir lo millor rendiment possible del vi, pera que puga compensar los costosos sacrificis que requereix la plantació de la nova vinya.

Forma aquest llibre un volum de més de 400 páginas en bon paper y clara impressió, enquadrnat á la holandesa y s ven en aquesta impremta, al preu de UNA PESSETA.

Gas Reusense

Alumbrat eléctric

Establert ja el servey del alumbrat eléctric, aquesta Societat suministrará lo flui áhont vulga que s demani, desde la posta á la sortida del Sol, baix los mateixos preus establerts, á saber:

Una lámpara incandescent de 5 bujias,	pessetas 1'25 al mes.
de 10	1'75 al
de 16	2'50 al
de 25	3'75 al

UN KILOWAT-HORA (que representa aproximadament lo consum d'una lámpara de 10 bujias durant trenta horas) pessetas 0'50.

Aixi mateix continuará practicant gratuítament las instalaciones particulars.

Reus 19 de Maig de 1899.—L' Administrador.

PAPERS PINTATS PERA HABITACIONS

Glassat pera cristals

Varis fabricants, nacionals y extraners, han cregut convenient establir á Barcelona un dipòsit pera que 'l públich puga adquirir dits géneros al mateix preu de fábrica, essant encarregat d' aixó. L' antich almaceista Josep Ventura Millás en son gran despaig, situat en los carrers Petritxol, núm. 9, y Roca, núm. 22.

LA ELECTRA REUSENSE

Per rahons fàcils de compendre, la societat «Gas eleusense» acaba de fixar preus inverossímils al flui eléctric, que en plasso més ó menos llarch se proposa servir als seus futurs abonats. Aq uest acort del «Gas Reusense» donará com á immediat resultat la anulació del fluit gas en aquesta ciutat y sa substitució per lo fluit eléctric. Comprenentho vixis nostra Societat, se proposa ampliar considerablement y desde ara la nova instalació que está portant á cap en aquests moments, á fi de servir en breu plasso las demanias que indubtablement, ha de rebre del públich reusenche y á las que atendrá per torn riguros.

Apesar de que 'ls preus que 'l «Gas Reusense» fixa á sa última tarifa son exageradament baixos, «La Electra» los accepta desde ara y en lo moment que 'l seu contrincant dongui un servey regular d' alumbrat eléctric, nostra Societat establirà pera 'ls seus abonats los preus següents:

Una lámpara incandescent de 5 bujias	1'25
de 10	1'75
de 16	2'50
de 25	3'75
Preu del kilowat, hora	0'50

En quant á las instalaciones se fan, desde avuy en iguals condicions que d'altres empreses.

Ab lo favor que 'l públich nos dispensa res temem se 'ns porti á la lluyta, á ella anem ab la tranquilitat del qui no la ha provocat devent solzament fer una manifestació: lo públich trobará sempre en la «Electra Reusense» la millor salvaguardia de la seus interessos.

Reus 2 Maig de 1899.—Per la «Electra Reusense»

Lo Director.

PERA ADOB DE TOTOS AS CULLITAS Y CULTIUS

INDISPENSABLE Y DE EXCEENTS RENDIMENTS

LO COMBINAT EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS

SALES DE STASSFURT

COM ADO FOSFATAT

COM ADOB POTASSICH

EN LAS FORMAS DE

GARANTIZADAS PURAS

SOLUBLES AL CITRAT

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA.

KAINITA, ETC.

Lo més económic, lo més efícas, lo mes durader

baix garantía del Sindicat de ventes de STASSFURT.

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIO GARANTIDA DE 15 1/2 A 16 0/10 AZOE Y D' EFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l' empleo

A. D. OTTO MEDEM.-VALENCIA

Farmacia Serra

12 ANYS

de continuadas curacions y d' una acceptació general, son los millors probas pera demostrar que 'l

XAROP SERRA

La que paga més

contribució de la pro-

Oberta tota la nit

es lo millor remey pera combatre per cró-nica y rebelde que als tota classe de...

TOS

vincia.